

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ^{ΙΒΒ}

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΟΝ ΔΙΑΤΡΙΒΗΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

ΤΩΝ

2492
2785

ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ,

ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΧΕΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ

ΠΟΛΙΤΙΚΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑΝ.

ΤΠΟ Χ. Χ. Χ.

663

42
ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΝ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ

ΤΟΥ Π. Κ. ΠΑΝΤΕΛΗ.

1843.

ΑΝΑΤΟΛΙΑ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΠΟΛΟΓΗΣΙΝ ΑΠΟΤΕΛΟΥΣΑ
ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΗΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΑΣΙΝ

ΤΗΣ
ΠΑΤΡΙΣΤΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΟΛΟΓΗΣΙΝ

ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΣ
ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΣ

ΤΟΤΕ ΚΑΙ ΤΟΤΕ
1871

133.

ΑΡΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΟΝ ΔΙΑΤΡΙΒΗΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

ΤΩΝ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ,

ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΧΕΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ

ΠΟΛΙΤΙΚΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑΝ.

ΥΠΟ Χ. Χ. Χ.

ΕΝ ΛΟΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥΡΑΦΕΙΟΥ Ο ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ

ΤΟΥ Π. Κ. ΠΑΝΤΕΛΗ.

1843.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΝ
ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΕΛΕΣΕΩΝ

ΤΟΥ

ΠΑΡΕΛΕΥΣΕΩΣ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΕΛΕΣΕΩΝ

ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

1812

Ἀπάντησις εἰς τὴν αὐτοσχέδιον διατριβὴν περὶ τῆς ἀρχῆς
καὶ τῆς ἐξουσίας τῶν Πατριαρχῶν, καὶ περὶ τῆς σχέσεως
τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς πρὸς τὴν πολιτικὴν ἐξου-
σίαν ὑπὸ Χ. Χ. Χ.

Προχθὲς ἐπαρῆρσιάσθη εἰς τὸ κοινὸν ἐν φυλλάδιον
ἐπιγραφόμενον «Διατριβὴ αὐτοσχέδιος πε-
ρὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς ἐξουσίας τῶν
Πατριαρχῶν, καὶ περὶ τῆς σχέσεως τῆς
Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς πρὸς τὴν πολι-
τικὴν ἐξουσίαν ὑπὸ Χ. Χ. Χ.

Ἀνέγνωσα κ' ἐγὼ τὸ πόνημα, διὰ νὰ πληροφο-
ρηθῶ περὶ τῶν ὧσων γράφει· ἀλλ' ἀπήντησα πολ-
λὰ παράξενα. Προστρέχομεν ὅθεν εἰς τὸν Κύριον
Πατέρα τοῦ φυλλαδίου διὰ νὰ μᾶς λύσῃ τὰς ἀπορίας.

Πρῶτον καὶ ἀρχὴν, ἐρωτῶμεν τὸν συγγραφέα, εἰς
ποῖον τῶν, ὡς λέγει, πολιτικῶν καὶ θρησκευτικῶν
ζητημάτων, ὅσα ἀνεκινήθησαν σήμερον ἐπαρου-
σιάσθη καὶ τοῦτο, ὅτι δηλαδὴ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκ-
κλησία ἀπεσχίσθη ἀπὸ τῆς μιᾶς ἀγί-
ας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλη-
σίας τῶν ἀνατολικῶν ὀρθόδοξων χρι-
στιανῶν, καὶ ὅτι κρίνεται ἀναγκαῖον
νὰ ὑποταγῆ αὐθις εἰς τὸν ἀρχιεπίσκο-
πον Πατριάρχην τῆς Κωνσταντινου-
πόλεως; Τοιαύτη κατηγορία ἢ συκοφαντία κατὰ
τῆς Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας εἰς ποῖον ἔγγραφον, τυ-
πωμένον, ἢ χειρόγραφον ἐκδεδομένον, ἐπαρουσιάσθη
σήμερον εἰς τὸ κοινόν; Ὅλος ὁ κόσμος γνωρίζει, ὅτι
ὁ κληρὸς τῆς Ἑλλάδος εὐλόγως καὶ δικαίως, ἐζή-
τησεν ἀπὸ τὴν Συνέλευσιν μόνον νὰ ἀνακηρυχθῆ ὑπὸ
τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἢ ἀνεξαρτη-
σία τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας, καθὼς ἀπαιτοῦσιν
αἱ ἱεραὶ διατάξεις τῶν θείων Κανόνων· ἐζήτησε νὰ
ἔχωσιν οἱ ὀρθόδοξοι Ἕλληνας Ἐκκλησίαν αὐτοκέφα-
λον, κεκηρυγμένην ὅχι μὲ ἀυθαίρετον καὶ ἀπ' αἰῶ-
νος ἀνήκουστον ἀνακήρυξιν· ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐκκλη-

σιαστικὰς διατάξεις, καθὼς καὶ ἄλλαι ὁμόδοξοι Ἐκκλησίαι ἐκηρύχθησαν κατὰ καιροὺς, καὶ ἀνεγνωρίσθησαν.

Ζήτημα δὲ τοιοῦτο, ὁποῖον λέγει ἡ διατριβή, δὲν εἶπεν, οὐδ' ἐφαντάσθη κάνεις. Καὶ ὁ πατὴρ τῆς διατριβῆς ὄχι μόνον ἐπλάσε πλάσμα, τὸ ὁποῖον δὲν στολιζει παρά πολὺ τὴν κεφαλίδα τοῦ φυλαδίου του, ἀλλὰ καὶ δὲν ἔφριξε νὰ ὀνομάσῃ ἀποσχισθεῖσαν, ἄπαγε! τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὴν Καθολικὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν. Τοιαύτην φρικτὴν λέξιν, ἀποσχισθεῖσαν, τὸν ἐρωτῶμεν, ποῖος ὀρθόδοξος τολμᾷ νὰ ἐκφωνήσῃ κατὰ τῆς ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας; « εἶναι, λέγει, καὶ σεμνύεται, ὅτι εἶναι μέλος τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὅτι γράφει ἐκ τοῦ καθάρου πνεύματος τῆς ἀληθείας. » — Τὸ πιστεύομεν καὶ μαρτυρεῖ καὶ τὸ φυλλάδιον ἀλλὰ διὰ τί, τὸν ἐρωτῶμεν, ἀντιλέγει εἰς τοὺς Ἀποστολικούς καὶ Συνοδικούς θεσμούς τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, καθὼς ὁ ἴδιος μετ' ὀλίγον θέλει φανῆν;

Ἐρωτῶμεν τὸν Θεολόγον τοῦτον· Τίς ποτε τῶν ὀρθοδόξων εἶπεν, ὅτι ἡ ἐπωνυμία τοῦ Πατριάρχου σημαίνει ἱερωσύνης τινα βαθμὸν ἀνώτερον; καὶ διὰ τί ἐξοδεύει τόσους λόγους νὰ μᾶς πείσῃ πρᾶγμα γνωστὸν τοῖς πᾶσιν, ὅτι δηλαδὴ καὶ ὁ Πατριάρχης εἶναι καὶ αὐτὸς Ἐπίσκοπος ἴσος κατὰ τὰ πνευμαματικά χαρίσματα μὲ τοὺς ἄλλους Ἐπισκόπους;

Ἐρωτῶμεν. Ἄν, καθὼς λέγει, σελ. 5, τὸ Πατριαρχικὸν ἀξίωμα διορίζεται ὑπὸ τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων, καὶ ἐπικυροῦται ὑπὸ τῆς ὑπερτάτης Πολιτικῆς Ἀρχῆς, πῶς πάλιν ὑπ' αὐτῆς

καὶ μόνῃς ἀναιρεῖται τὸ ἀξίωμα πολ-
λάκις πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Ἐκ-
κλησίας; Μήπως ἡ ὑπερτάτη Πολιτικὴ Ἀρχὴ ἔχει τὴν
ἐξουσίαν νὰ ἀναιρῇ καὶ πολλακίς καὶ ὀλιγάκις
τοὺς Ὅρους τῶν Οἰκουμενικῶν Ἀγίων Συνόδων;

Ἐρωτῶμεν. Ποίαν σχέσιν ἔχει πρὸς τὴν ἀπόλυ-
τον μοναρχίαν τοῦ Πάπα ἢ πρὸς τοὺς μαθητὰς ἐν-
τολῇ τοῦ Κυρίου « ἵνα μὴ θένῃ καλῶσιν ἐπὶ
τῆς γῆς κύριον καὶ καθηγητήν, εἰς γὰρ
ἐστὶ πάντων καθηγητὴς καὶ διδάσκαλος καὶ Κύριος
ὁ Χριστός; — Μήπως ὁ Πάπας κράζεται κύριος
καὶ καθηγητὴς καὶ διδάσκαλος; ἢ μήπως
καταπατοῦσι τὴν ἐντολὴν τοῦ κυρίου, ὅσοι λέγονται
τὴν σήμερον κύριοι καὶ καθηγηταί;

Ἐρωτῶμεν. Ἄν τὸ Πατριάρχης ὄνομα πρῶτον (καθὼς
λέγει) μετὰ τὴν ἄλωσιν τῶν Ἱεροσολύμων τὸ με-
τεχειρίσθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ Αἰρετικοί, διὸ λέγει)
καὶ ἐκατηγορήθησαν ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων
(Σελ. 6), ὅσοι λοιπὸν εὐσεβεῖς τὸ μεταχειρίσθησαν
ὑστερον καὶ εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ αὐ-
τὴ ὅλη ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, κατηγορεῖ-
ται λοιπὸν καὶ αὐτὴ ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων, ὡς
ἀσπυσαμένη ἐπωνυμίαν Ἰουδαϊκὴν καὶ αἰρετικὴν; τοῦ-
το δὰ εἶναι (καθὼς λέγει) τὸ πολλὰ περίεργον!

Ἐρωτῶμεν. Διὰ τί συκοφαντεῖ τὸν μακάριον Ἱε-
ρώνυμον (τὸν ὁποῖον ἐννοεῖ ὑπὸ τὸ ἀνωτέρω ὄνο-
μα τῶν Ὁρθοδόξων); Ἐκεῖνος κατηγορεῖ τοὺς
αἰρετικούς Μοντανιστὰς, ὅχι διὰ τί εἶχον Πατριάρ-
χας, ἀλλὰ διότι « τούτους ἔθετον εἰς τὸν πρῶτον τῆς
ἱερατείας βαθμὸν, καὶ εἰς ἄλλον δεῦτερον τοὺς Κένω-
νας, τρίτον δὲ καὶ ἔσχατον βαθμὸν ἱερωσύνης ἐδίδον
εἰς τοὺς Ἐπισκόπους, τοὺς παρὰ τοῖς Ὁρθοδόξοις ἐ-

πέχοντας τὸν τόπον τῶν Ἀποστόλων· καὶ οὕτως ἐποίουν ἀλαζωνικωτέραν τὴν Ἐρησκείαν». Ταῦτα λέγει, καὶ ἔχει ὁ Ἱερώνυμος. Τὸ δὲ φυλλάδιον λέγει, ὅσα λέγει, καὶ προσθέτει, ὡς λόγους τάχα τοῦ ἱερωνύμου, ὅτι τότε « Πατριάρχαι δὲν ἦσαν ἀλλαχοῦ, εἰ μὴ μόνον παρὰ τοῖς Αἵρετικοῖς », (Σελ. 6)· καὶ ἔπειτα εὐθὺς ἐπιφέρει, ὅτι «κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον (τῷ 380 μ. χ.) καὶ οἱ Ἅγιοι Γρηγόριος, ὁ Ναζιανζηνὸς καὶ ὁ Νύσσης, ἀπέδιδον τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Πατριάρχου εἰς διαφόρους Ἐπισκόπους» (ἔστω καὶ μόνον, ὡς τιμητικὴν καὶ δηλωτικὴν τῶν πρεσβείων καὶ τῆς ἀρετῆς αὐτῶν)! Ταῦτα πῶς ἄρα γε τὰ συνάπτει ὁ φυλλαδιογράφος; ἢ μήπως ἦσαν καὶ οἱ Ἅγιοι Γρηγόριοι αἵρετικοί;

Ἐρωτῶμεν Ἄν, ἡ χρῆσις τῆς λέξεως Πατριάρχης, δηλούσης τὸ κυρίως συστηθὲν ἀξίωμα, ἀναφέρεται πρῶτον (καθὼς λέγει) ἐν ἔτει 440. ἀπὸ Χριστοῦ, μήπως καὶ πρὶν φανῇ ἡ χρῆσις τῆς λέξεως πολλοὺς χρόνους πρὸ τῆς Α. Συνόδου καὶ πρὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου δὲν εἶχον ἄρα γε τὰ προσόντα δικαιώματα τῆς Πατριαρχικῆς ἀξίας οἱ κατὰ τὴν παλαιὰν Ῥώμην (ὑστερον δὲ καὶ οἱ κατὰ τὴν νέαν) καὶ κατ' Ἀλεξάνδρειαν καὶ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ προεδρεύοντες Ἱεράρχαι; Καὶ πῶς ἀλησμόνησεν ὁ συγγραφεὺς μας τῆς Α. Οἰκουμενικῆς τὸν ς' καὶ ζ'. Κανόνα; «Τὰ ἀρχαῖα ἔθνη κ ρ α τέτω, τὰ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Λιβύῃ καὶ Πενταπόλει, ὥστε τὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἐπίσκοπον πάντων τούτων ἔχειν τὴν ἐξουσίαν ἐπειδὴ καὶ τῷ ἐν Ῥώμῃ τοῦτο σύνθηές ἐστίν· ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν.» κτλ. Ταῦτα δὲ τὰ Πατριαρχικά προνόμια τῶν Ἐπισκόπων τούτων τῶν Ἀποστολικῶν Θρόνων· ποῖα τάχα Πολιτικὴ Ἐξουσία εἰς

τούτους τὰ ἔδωκε τοσούτους χρόνους πρὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου; Μήπως τάχα ὁ Νέρων ἢ ἄλλος τις Ῥωμαῖος Αὐτοκράτωρ διώκτης τῆς Ἐκκλησίας;

Ἐρωτῶμεν. Ἄν (ὡς λέγει σελ. 10) « κατ' ἀρχὰς ὠνομάσθησαν Πατριάρχαι μόνον τέσσαρες τὸν ἀριθμὸν (καὶ ὁ ἀριθμὸς οὗτος λέγει, διέμεινε πολὺν χρόνον) ἤγουν ὁ τῆς Ῥώμης, ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας, ὁ τῆς Ἀντιοχείας καὶ τῶν Ἱεροσολύμων, » καὶ περὶ τούτου μᾶς στέλλει νὰ πληροφορηθῶμεν εἰς τὸν κή. Κανόνα τῆς ἐν ἔτει 451, Τετάρτης Οἰκουμένης ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, τί ἔπαθε λοιπὸν ὁ πέμπτος, ὁ Πατριάρχης τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ ὁποίου μάλιστα τὰ πρεσβεῖα ἀνακηρύττει ὁ εἰρημένος κή τῆς Δ'. κανὼν, καθὼς καὶ τὰ τοῦ Ῥώμης; (Περὶ δὲ τῶν ἄλλων τριῶν πατριαρχῶν ὁ κανὼν οὗτος δὲν ἀναφέρει τίποτε). Ὅσον δὲ περὶ τοῦ πατριαρχείου (καθὼς λέγει), εἰς τὸ ὁποῖον ἀνύψωσεν ὁ Ἰουστινιανὸς τὴν πατρίδα του, λέγομεν ἀκολούθως.

Ἐρωτῶμεν. Διὰ τί διαρθεῖρει τοὺς λόγους τοῦ Βαλσαμώνος; (Σελ. 11) ὁ Βαλσαμών λέγει, ὅτι τὸ παλαιὸν πάντες οἱ τῶν Ἐπαρχιῶν Μητροπολίται, αὐτοκέφαλοι ἦσαν, καὶ ὑπὸ τῶν οἰκείων συνόδων ἐχειροτονοῦντο (ἤγουν ὑπὸ τῶν ὑποκειμένων εἰς αὐτοὺς Ἐπισκόπων, οἵτινες ἐλέγοντο καὶ ἡ Σύνοδος τῆς ἐπαρχίας: Β. Οἰκουμ. Καν. Β.) Ὁ δὲ φυλαδογράφος μεταποιεῖ τοὺς Μητροπολίτας εἰς ἀπλῶς Ἐπισκόπους, λέγων, « οἱ δὲ Ἐπίσκοποι, ἰσότημοι καὶ ἰσόβαθοι, ὄντες, οὐδεμίαν εἶχον ἀπ' ἀλλήλων ἐξάρτησιν κατὰ τοὺς πρώτους τρεῖς αἰῶνας τοῦ χριστιανισμοῦ ». Καὶ ἡ τάξις αὕτη (προσθέτει) διέμεινε σταθερὰ μέχρι τῆς Α. Οἰ-

κουμενικῆς Συνόδου καὶ ὀλίγον ὕστερον! Καὶ διὰ τὴν
 προκατασκευάσῃ, τοῦτο μᾶς προεῖπε (σελ. 10) καὶ τὸ
 πρᾶγμα ἐκεῖνο τὸ ἄγνωστον, ὅτι « ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκ-
 κλησία τῇ ἀπ' ἀρχῆς θεία παραδόσει καὶ πράξει τῶν
 Ἀποστόλων ἐπομένη καὶ τὸ τῆς Ἱεροσύνης σεπτὸν
 μυστήριον παρ' αὐτῶν διδαχθεῖσα (ἤθελεν ἴσως
 νὰ εἴπῃ, διαδοχικῶς παραλαβοῦσα), τρεῖς ἀνάκαθεν
 καὶ διὰ παντὸς ἐπρέσβευσε βαθμοὺς τὸν τοῦ Διακό-
 νου, τὸν τοῦ Πρεσβυτέρου, καὶ τρίτον τὸν ἀνώτατον
 τοῦ Ἐπισκόπου » κ. τ. λ. ὠραία καὶ προσφυῆς ἡ προ-
 κατασκευή! Ἀλλὰ διὰ τί ὁ Εὐλογημένος δὲν ἐπρόσε-
 ξεν, ὅτι ὄχι μόνον κιβδηλεύει τοὺς λόγους τοῦ Βαλ-
 σαμώνος· ἀλλὰ ἀντιλέγει καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς Ἀπο-
 στολικοὺς Κανόνας; Ἄνεῖς τοὺς πρώτους τρεῖς
 αἰῶνας οἱ Ἐπίσκοποι ἦσαν ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξάρτη-
 τοι, διὰ τί λοιπὸν οἱ θεοὶ Ἀπόστολοι εἰς τὸν λδ.
 Κανόνα ἐθέσπισαν, « Τοὺς ἐπισκόπους ἐκάστου ἔθνους
 εἰδέναι χρὴ τὸν ἐν αὐτοῖς πρῶτον καὶ ἡγεῖσ-
 θαι αὐτὸν ὡς κεφαλὴν, καὶ μηδὲν τι πράττειν
 περιττὸν ἀνευ τῆς ἐκείνου γνώμης; » κτλ. Ἄν ἡ
 τάξις τῆς κατ' αὐτὸν ἀπολύτου ἀνεξαρτησίας τῶν
 Ἐπισκόπων διέμεινεν, ὡς λέγει, σταθερά καὶ ὀλίγον
 ὕστερον μετὰ τὴν Α. Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, ποῖα
 λοιπὸν ἦτο τὰ κατ' αὐτὴν κεκυρωμένα ἀρχαῖα
 ἔθνη, περὶ τῶν ὁποίων εἶπομεν ἀνωτέρω;

Ἐρωτῶμεν. Ἄν ἡ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἐπωνυμία
 « ἀπαντᾷται πρῶτον εἰς τὸν Ἅγιον Ἀθανάσιον, εἰς
 οὐδὲν δὲ μνημεῖον (καθὼς λέγει Σελ. 11) οὔτε
 τῶν Ἀνατολικῶν οὔτε τῶν Δυτικῶν δὲν εὐρίσκεται
 ἢ λέξις μέχρι τοῦ ἔτους 431 (ἤγουν 70 περίπου
 χρόνους μετὰ τὸν μέγαν Ἀθανάσιον,) ἄραγε πρῶτος
 ὁ μέγας Ἀθανάσιος, ἐπλάσεν αὐτεξουσιῶς τὴν λέ-

ξιν και την εισήγαγεν εις ὄλην τὴν ἐκκλησίαν; Καὶ πῶς πάλιν ἔκτοτε ἐλησμονήθη ἕως τοῦ 431, οὐδ' εὐρέθη πλέον εις κανένα μνημείον οὔτε τῆς Δύσεως οὔτε τῆς Ἀνατολῆς; Ἄλλ' ἡμεῖς στοχαζόμεθα ἀρκετὰ εὐρύχωρον μνημείον ἀνατολικὸν ὀλόκληρον τὴν νῆσον Κύπρον, τῆς ὁποίας ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἐπιφάνιος, ἐτι κατὰ τὸ 790, μνημονεύει ῥητῶς καὶ ὄχι ἀπαξ « τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἀλεξανδρείας » καὶ ἐν γένει, καὶ ἰδίως τὸν πολὺ πρὸ τοῦ Μ. Ἀθανασίου Ἀρχιεπίσκοπον καὶ Ἱερομάρτυρα Πέτρον; (Αἴρεσ. ξη. I. καὶ Αἴρεσ. ξθ. I.) Ὅσον δὲ περὶ τῆς λέξεως Μητροπολίτης καλὰ ἔκαμεν ὁ συγγραφεὺς τῆς διατριβῆς καὶ δὲν μᾶς εἶπε πότε καὶ αὐτὴ ἐγεννήθη (σελ. 16.) διότι τὴν εὐρίσκομεν ὑπάρχουσαν ἤδη ἠλικιωμένην, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν Α. Οἰκουμενικὴν Σύνοδον (Καν. ς.)

Ἐρωτῶμεν. Ἄν ἡ εἰς ὀλίγας ὑπερεχούσας, ἐκκλησίας συγκεντρωσις (καθὼς λέγει σελ. 13 καὶ 17) τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως προῆλθεν εἰς κατά-
 παυσιν τῶν σχιμάτων, καὶ ἀποκατάστασιν τῆς Εκκλησιαστικῆς ὁμονοίας, πῶς πάλιν φέγει τοῦτον (καθὼς λέγει) τὸν ὀργανισμόν; καὶ μᾶς προβάλλει μάρτυρα καὶ τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνόν, ὡς ἐξελέγχοντα τὰς ἐκ τούτου τάχα τοῦ ὀργανισμοῦ προελθούσας ἔριδας τῶν Ἐπισκόπων; Ἀναφέρει τὴν μαρτυρίαν τοῦ Γρηγορίου ἐκ τοῦ περὶ τῶν Ἐπισκόπων αὐτοῦ Ποίηματος. Ἄλλ' ἡμεῖς Ποίημα περὶ Ἐπισκόπων τοῦ Γρηγορίου δὲν γνωρίζομεν. ἔπειτα καὶ ἡ μαρτυρία τὴν ὁποίαν φέρει τάχα ἀπὸ τοῦτο τὸ Ποίημα, εἶναι γραμμμένη εἰς ὑφος πεζόν. Πλὴν ἀλλ' ὁμως ἡμεῖς πιστεύομεν τοὺς λόγους τοῦ πατρὸς τῆς διατριβῆς Ἐν μόνον ἐρω-

τῶμεν, ἂν ἡ λέξις Πατριάρχης ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ κυρίως συστηθέντος ἀξιώματος, ἠκούσθη μόλις κατὰ τὸ 440 (καθὼς προεῖπε), πῶς πάλιν ὁ θεῖος Γρηγόριος ἔτι κατὰ τὸ 380, εἰς τὴν ῥηθεῖσαν μαρτυρίαν τοῦ Ποιήματος, μνημονεύει Πατριαρχίας; λέγων « Πατριάρχας κληροῦσθαι (ὅτι δὲ μεταξύ τούτων τῶν Πατριαρχιῶν, ἐνοεῖ πρῶτον τὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς ὁποίας ἦτο καὶ αὐτὸς Πατριάρχης, φανερόν.) Ταῦτα πῶς τὰ φιλιώνει ὁ πατὴρ τῆς Διατριβῆς;

Ερωτῶμεν. Ἄν (ὡς λέγει σελ. 15) ἡ τῆς Ρωμαϊκῆς Επικρατείας διαίρεσις εἰς τέσσαρα ἢ πέντε Πατριαρχεῖα, (ὅσα θέλει ἄς μετρή) ἀναφέρετο μόνον εἰς τὰς ἐντὸς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους ὑπαρχούσας Ἐκκλησίας, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὰς ἐκτὸς, ἡ Ἀφρικὴ λοιπὸν, τῆς ὁποίας ἡ ἐκκλησία ἀπέβριψε (καθὼς λέγει) τὸν τίτλον τοῦ Ἐξάρχου καὶ Πατριάρχου (καὶ ποῖα τάχα Σύνοδος Οἰκουμενικὴ τῆς τὸν ἐπρόσφερον, ἡ Ἀφρικὴ λοιπὸν ὑπῆρχεν ἐκτὸς τῆς Ῥωμαϊκῆς Επικρατείας; Μήπως ἄρα γε καὶ τότε ἀνθοῦσεν εἰς τὴν Ἀφρικὴν ἡ Αὐτοκρατορία τοῦ Μαρόκου;

Ερωτῶμεν Ἄν ἡ τῆς Πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἐκκλησία καὶ ἡ τῆς Ἀλεξανδρίας καὶ ἡ τῆς Ἀντιοχείας εἶχον τὰ πρεσβεῖα τῆς τιμῆς καὶ πρὸ τῆς Α. Οἰκουμενικῆς Συνόδου, κατὰ τὰ ἀρχαῖα ἔθνη, παρομοίως δὲ ἐτιμᾶτο καὶ ἡ τῶν Ἱεροσολύμων Ἐκκλησία (τὴν ὁποίαν ἡ Β'. Σύνοδος ὀνομάζει Μητέρα τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν τῇ πρὸς τὸν Πάπαν Δάμασον ἐπιστολῇ), ἂν καὶ αὐτῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὰ πατριαρχικά πρεσβεῖα ἐκηρύχθησαν ὑπὸ τῆς Β'. Οἰκουμενικῆς καὶ τῆς Δ'. τῆς ἐν Χαλκηδόνι, « Πανταχοῦ τῆς τῶν Ἀγίων πατέρων ὄροις ἐπομένης » (Κανον. κή). Πῶς λοιπὸν (ὡς λέγει σελ. 15) καὶ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν Πατριαρχῶν μόνον καὶ καθ' ἑαυτοὺς οἱ χριστιανοὶ Αὐτοκράτορες εἶχον τὴν ἐξουσίαν νὰ μετακινῶσι τὴν τοιαύτην τάξιν,

ἀνυψοῦντες Ἐπισκοπὰς εἰς Ἀρχιεπισκοπὰς; κτλ. φέρει εἰς ἀπόδειξιν τὸν Κύπρου Ἐπίσκοπον, τὸν ὁποῖον ὅμως αὐτὸς πάλιν εἰς τὸν αὐτὸν παράγραφον ὁμολογεῖ, ὅτι τὸν ἐκήρυξεν αὐτοκέφαλον ἡ Γ'. Σύνοδος, ἐπεκύρωσε δὲ μόνον ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδοσίος (μὲ ὄλον ὅτι καὶ τοῦτο λέγει σαθρὸν διότι τὰ προνόμια τῆς Κύπρου δὲν τὰ ἐχάρισε πρώτη ἡ Γ'. Σύνοδος, ἀλλὰ ἀνεκάθεν προϋπάρχοντα, καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀντιοχείας πολυεμούμενα, τὰ ἐβεβαίωσε καὶ τὰ διεκήρυξε (βλ. τῆς Γ. καν. ἡ). Φέρει παράδειγμα καὶ τὸν Ἰβηρίας, ἀλλὰ καὶ τοῦτον, αὐτὸς πάλιν εἶπεν, ὅτι ἀνηγόρευσε αὐτοκέφαλον ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ Σύνοδος. Φέρει, τέλος, καὶ τὸν Βουλγαρίας, τὸν ὁποῖον λέγει ὅτι ἀνήγαγεν ὁ Ἰουστινιανὸς εἰς Ἀρχιεπίσκοπον πατριαρχικὰ δικαιώματα ἔχοντα (τοῦτο λέγει μετριώτερον, διότι ἐν τοῖς προλαβοῦσι (σελ. 10) εἰπὼν, ὅτι ὁ Ἰουστινιανὸς ἀνύψωσε τὴν Ἐπισκοπὴν τῆς πατρίδος του εἰς Πατριαρχεῖον, δὲν εἶπεν ἀλήθειαν)· προθέτει δὲ πρὸς ἀπόδειξιν καὶ αὐτοὺς τοὺς λόγους τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐκ τῆς νεαρᾶς αὐτοῦ διατάξεως, Καὶ τί λέγει ὁ Ἰουστινιανός; Θεσπιζομεν τὸν κατὰ καιροὺς Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Α'. Ἰουστινιανῆς ἐν ταῖς ὑποκειμέναις αὐτῷ ἐπαρχίαις τὸν τόπον ἐπέχειν τοῦ Ἀποστολικοῦ Ρώμης θρόνου, κατὰ τὸν ὀρισθέντα (ἀνάγνωθι κατὰ τὰ ὀρισθέντα) ἀπὸ (ἀνάγνωθι ὑπὸ) τοῦ ἀγίου Πάπα Βιγιλίου κτλ.

Ἄν λοιπὸν ὅσα ὁ Ἰουστινιανὸς ἐκύρωσε διὰ θεσπίσματος προνόμια τῆς πατρίδος του, ὠρίσθησαν καὶ ταῦτα πρότερον ὑπὸ τοῦ Πάπα Βιγιλίου, συνοδικῶς χαρισαμένου τὸ αὐτοκέφαλον εἰς τὴν α', Ἰουστινιακὴν (ἥτις ὑπέκειτο τότε εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ρώμης), τοῦ λοιπὸν μένου, ὅσα εἶπεν ὁ φυλλαδοσυντάκτης περὶ τῆς ὑπερτάτης κυριαρχίας ὅτι εἶχεν ἐξουσίαν νὰ μετακινήθῃ δῆθεν αὐτογνωμόνως τὴν τάξιν τὴν ἐκκλησιαστικὴν;

Ἐρωτῶμεν πῶς μέλος ὢν τῆς Μιάς, Ἁγίας καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῶν Ὀρθοδόξων ἀφίει ταύτην μόνον μὲ τὰ Θεῖα τῆς Πίστειος Δόγματα· τοὺς δὲ περὶ τὴν πνευ-

ματικὴν αὐτῆς διοίκησιν θεμελιώδεις Αποστολικούς καὶ
 Συνοδικούς Ορους καὶ Κανόνας (τοὺς ὁποίους καὶ αὐτὸς ἀ-
 ποδέχεται σελ. 20,) τοὺς θεωρεῖ ὡς μεταβαλλομένους πρὸς
 τοὺς καιροὺς καὶ τὰς περιστάσεις; (σελ. 17) πῶς λοιπὸν
 ἑκατὸν ἑβδομήκοντα τῆς ζ' καὶ τριακόσιοι πενήκοντα
 τῆς ζ'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου θεοφόροι Πατέρες θεσπίζουσιν
 ὅτι « ἀσπασίως τοὺς θείους Κανόνας ἐνστερνίζόμεθα, καὶ
 ὁλόκληρον τὴν αὐτῶν διαταγὴν καὶ ἀ-
 σάλευτον κρατούμεν, (τῆς ζ'. καν. α.) καὶ
 μηδενὶ ἐξεῖναι τοὺς προδηλωθέντας παρα-
 χαράττειν Κανόνας καὶ ἀθετεῖν (τῆς ζ' καν. β' ὁ δὲ
 πατὴρ τῆς διατριβῆς τοὺς μεταβάλλει καὶ τοὺς μετακινεῖ
 ὅπως θέλει. Δὲν ἐθέσπισε (προσθέτει) ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία
 τὰς κατὰ τὸ διοικητικὸν μεταβολὰς καὶ ὀρθοθεσίας, ἀλλ' ἀφῆκε
 τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς τὴν πολιτικὴν Ἀρχὴν! Εὐμορφα καὶ
 ἴσα ἴσα τὸ ἐναντίον πρὸς τὸν ἡ. κανόνα τῆς Γ. Οἰκουμενι-
 κῆς, ἣτις ἐθέσπισε « Σώζεσθαι ἱερὰ καὶ ἀβίαστα τὰ ἐν ἑκάστῃ
 Ἐπαρχίᾳ προσόντα δίκαια » κτλ. « Εἶδέ τις (προστίθησι)
 μαχόμενον τύπον (Βασιλικὸν Διάταγμα) τοῖς νῦν
 ὄρισμένοις προσκομίσει, ἄκυρον τοῦτον εἶναι ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ
 πᾶσῃ καὶ οἰκουμενικῇ Συνόδῳ ». Τὸ νοστιμώτερον εἶναι, ὅτι
 καὶ αὐτὸς πρὸς τὸν ἴδιον ἑαυτὸν του ἀντιφάσκει ὁ πα-
 τὴρ τῆς διατριβῆς. Ἡ δὲν εἶπεν εἰς τὸ πρῶτον του κε-
 φάλαιον (σελ. 5) ὅτι « τὸ ἀξίωμα τοῖς Διοικητικῆς ὑπε-
 ροχῆς τοῦ Πατριάρχου (ἐπομένως δὲ καὶ τοῦ Ἀρχιεπι-
 σκόπου καὶ τοῦ Μητροπολίτου) ὀρίζεται ὑπὸ τῆς Οἰ-
 κουμενικῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων, καὶ
 μόνον ἐπικυροῦται ὑπὸ τῆς ὑπερτάτης πολιτικῆς Ἀρχῆς; »

Ἐρωτῶμεν· διατί καταλαλεῖ τόσο πικρῶς τοὺς θεο-
 φόρους Πατέρας « τινὲς (λέγει) ἐξ αὐτῶν παρατηροῦντες
 πόσα σκάνδαλα καὶ ταραχὰς ἐγέννησεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν
 ἢ συγκέντρωσις τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, εἰς Μητρο-
 πολίτας καὶ Ἐξάρχους καὶ Πατριάρχας διὰ τὴν ἰδιο-
 τέλειαν καὶ φιλοδοξίαν τινῶν, μέμφονται
 ταύτην ὡς αἰτίαν αὐτῶν τῶν σκανδάλων, καὶ πύχοντο,

ποτέ μὴ ἤθελε γένει τοιαύτη τάξις, ἢ ταραξάσα τὴν ἀρ-
 χαιαν ἀδελφικὴν ἰσότητα τῆς Εκκλησίας! (σελ. 17—18).
 Πῶς Κύριε; Οἱ Θεῖοι Απόστολοι πρῶτον (καν. λδ') καί,
 ἔπειτα ὅλοι οἱ θεοφόροι πατέρες ὅλων τῶν Οἰκουμενικῶν
 καὶ τοπικῶν ἁγίων Συνόδων ἐθέσπισαν τὴν τοιαύτην συγ-
 κέντρωσιν, καὶ σὺ λέγεις, ὅτι τὴν ἔκαμαν διὰ τὴν ἰ-
 διοτέλειαν καὶ φιλοδοξίαν τινῶν; οἱ Θεῖοι
 Πατέρες αὐτῆς τῆς Α'. Συνόδου ὤρισαν τὰ ἀρχαῖα ἔθῃ
 [τὰ κρεσθεῖα τῶν Αποστολικῶν Εκκλησιῶν] κρατεῖν
 ὁμοίως καὶ αὐτοὶ οἱ τῆς Β'. Συνόδου [τῆς ὁποίας μέλος
 ἦν καὶ ὁ Θεολόγος Γρηγόριος], καὶ σὺ ἴσα ἴσα αὐτὸν
 τὸν Θεολόγον Γρηγόριον μᾶς φέρεις ὅτι λέγει τὴν τοιαύτην
 συγκέντρωσιν τῶν Εκκλησιῶν, αἰτίαν καὶ πηγὴν σκανδάλων
 εἰς τὴν Εκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ; Καὶ τί λέγει ὁ Θεολό-
 γος; φέγει τὴν προεδρίαν ὄχι ἀπολύτως, ἀλλ' ὡς ἐκ
 τῆς προαιρέσεως τῶν καταχωρῶν καὶ κινούντων τα-
 ραχὰς διὰ τὴν προεδρίαν, εἰδὲ μὴ, διὰ τί καὶ αὐτὸς ἐ-
 δέχεται τὴν προεδρίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, γε-
 νόμενος αὐτῆς Αρχιεπίσκοπος, ἢ Πατριάρχης; Αὐτὸς αὐτὸς
 ὁ Γρηγόριος (λόγ. λ') τὸν Καισαρείας Αρχιεπίσκοπον ὠ-
 νόμαζε « Μέγαν Ποιμένα. τῆς λαμπρᾶς προκαθήμενον Μη-
 τροπόλεως, ὃν τίμιον ἴσμεν, κεφαλὴν γινώσκομεν, ἅγιον
 καλοῦμεν [ὅπου παρατηρητέον, πῶς ἐκφράζει τὸν εἰρημένον
 ἀποστολικὸν κανόνα τὸ « ἡγεῖσθαι αὐτὸν ὡς κε-
 φαλήν], καὶ ὁ Γρηγόριος ἐκατηγόρει ἀπολύτως τὴν προε-
 δρίαν; εἰδὲ καὶ λέγει « εἴθε μὴ ἦν προεδρία »,
 τοῦτο εἶναι λόγου σχῆμα συνειθισμένον εἰς ὅλους τοὺς
 συγγραφεῖς, ὡς ὅταν λέγουν, « εἴθε μὴ ἦν πλοῦτος, κάλλος,
 ἀξιώματα » κτλ. κατηγοροῦντες ὄχι τὰ θεῖα δῶρα, ἀλλὰ
 τὴν ἐν αὐτοῖς κατάχρησιν τῶν ἀσυνέτων ἀνθρώπων. Ὁ
 Γρηγόριος εἶπε πολλὰ καὶ κατὰ τῶν ἀναξίων Ἐπισκόπων
 καὶ κατὰ τῶν κακῶς συναγομένων Συνόδων, ἢ ψευδοσυ-
 νόδων, κατεφρόνει λοιπὸν καὶ τὸν ἑαθμὸν τοῦ Ἐπισκόπου,
 [ὅστις καὶ αὐτὸς τί ἄλλο εἶναι εἰμὴ πρόεδρος τῆς
 Ἐπισκοπῆς;], καὶ τὰς ἱερὰς Συνόδους, ἐν αἷς ἦτο καὶ

ἡ πρὸ αὐτοῦ γενομένη Α'. Σύνοδος, καὶ αὐτὴ ἡ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του β'. Οἰκουμενικῆ; Δὲν ὁμοιάζει τάχα ὁ πατὴρ τῆς διατριβῆς, ὅτι κινδυνεύει νὰ μᾶς παραστήσῃ καὶ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον ὡς σχεδὸν δικαιολογοῦντα τὴν αἵρεσιν τῶν παλαιῶν Ἀκεφάλων; ἔπειτα καὶ αὐτὸς ὁ λόγιος, ἐν ᾧ τῶρα θέλει καθένα τῶν Ἐπισκόπων Αὐτοκέφαλον καὶ ἀνεξάρτητον, πῶς ἔπειτα θέλει δικαιολογήσει τὴν ὑποταγὴν τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἑλλάδος εἰς ὑπερτάτην ἀρχὴν ἐκκλησιαστικὴν;

Ἐρωτῶμεν ἂν δὲν ἐνόησε τὸν κανόνα ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἀναφέρει (σελ. 17 — 18). « Καὶ εἴτις ἐκ βασιλικῆς ἐξουσίας ἐκαινίσθη πόλις, ἢ αὐθὶς καινισθεῖη, τοῖς πολιτικοῖς τύποις (διατάγμασι) καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἡ τάξις ἀκολουθεῖτω. » διὰ τί δὲν ἐλάμβανεν εἰς χεῖρας τὸ Πηδάλιον τῶν Ἱερῶν Κανόνων, νὰ ἴδῃ, τί σημαίνει ὁ κανὼν (Πηδαλ. σελ. 112;

Ἐρωτῶμεν, τέλος, εἰς τὰ δύο του τὰ Ἡλίου φανώτερα πορίσματα (σελ. 19 — 20). α'. Τί σκοτίζει μὲ τὴν ἐκφρασίην του τὸ α'. του συμπέρασμα; Καὶ κατὰ τὸ δόγμα τῆς Πίστεως καὶ κατὰ τὴν τάξιν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας τῶν ὀρθοδόξων (ἐννοεῖ βέβαια τοὺς Ἱεροὺς αὐτῆς Θεσμοὺς) δύναται βέβαια νὰ ὑπάρχῃ καὶ Ἐκκλησία ὀρθοδόξων αὐτοκέφαλος. Καὶ μαρτυροῦσιν εἰ πασίγνωστοι αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησῖαι. Ἄλλ' αὐτὸς τί λέγει; « δύναται νὰ κυβερνᾶται παντὸς Κράτους ἡ Ἐκκλησία ὑπὸ ἰδίᾳ ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, χωρὶς νὰ ὑπόκειται εἰς Πατριάρχην. — παντὸς Κράτους; Καὶ πῶς; δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ καὶ αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία κειμένη εἰς τὸ Κράτος τὸ αὐτὸ (καθὼς ἡ τῆς Κύπρου), ἐν ᾧ καὶ οἱ Πατριάρχαι; δύναται βέβαια νὰ κυβερνᾶται ὑπὸ ἰδίᾳ ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς ἄλλ' ὅταν κυβερνᾶται οὐχὶ κατὰ τοὺς Ἀποστολικούς καὶ Συνοδικούς Θεσμοὺς, δύναται ἄραγε νὰ φυλάττῃ τὴν ὁποίαν λέγει « τάξιν τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας τῶν ὀρθοδόξων; — β!). Καὶ ἡ ἐν τῇ Ἑλλάδι ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἔστω ἀνεξάρτητος καὶ αὐ-

τοκέφαλος. Θεῖον τὸ δῶρον, καὶ ὅλοι τὸ ἀσπαζόμεθα διὰ τὸ καλὸν καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἑλλάδος· ἀλλ' ἐρωτῶμεν, ἐκπρυχθῆ ἄρα γε αὐτοκέφαλος καὶ ἀνεξάρτητος «πρὸς τὸ παράδειγμα (καθὼς λέγει) τῆς Ὁμοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ῥωσσίας, τῆς Οὐγγαρίας» (ἤθελε νὰ εἴπῃ τῆς Καρλοβίτζης) «τῆς Κύπρου,» κτλ; Καθὼς δὲ ἐγείνεν ἡ κήρυξις τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς, ἐφυλάχθησαν ἄρα γε αἱ κανονικαὶ καὶ τῆς Ἐκκλησίας διατάξεις πιστῶς (καθὼς λέγει) καὶ ἀπαρασαλεύτως;

Ἔρχεται καὶ εἰς τὴν σχέσιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς πρὸς τὴν πολιτικὴν Ἀρχὴν προσημαίνεται πολλὰ καὶ περιττὰ, καθὼς τοῖς πᾶσι γνωστὰ (σελ. 20—22). Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ τὸν ἐρωτῶμεν διὰ τί δὲν εὐχαριστήθη εἰς ὅσα περὶ τῆς ὑποταγῆς ἀπεφάνθησαν οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ Ἅγιοι Πατέρες, ἀλλ' ἐπρόσθεσε καὶ τὸ «οἱ Χριστιανοὶ συγγραφεῖς; Ποίους τούτους ἐνοεῖ; — Καὶ ἄλλο. Πῶς οἱ Αὐτοκράτορες, ἀφ' οὗ ἐχριστιάνισαν καὶ παρουσιάσθησαν προστάται τῆς Ἐκκλησίας ἐπροχώρησαν καὶ πέραν τοῦ δέοντος (καθὼς λέγει) καὶ εἰς τὰ ἔνδον τῆς Ἐκκλησίας, ἐπιφυλάξαντες εἰς ἑαυτοὺς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱεραρχίᾳ; (σελ. 22). Ταῦτα τί σημαίνουν; ἐρωτῶμεν μήπως οἱ ὀρθόδοξοι Αὐτοκράτορες ὠμοίαζαν τοὺς Μωαμεθανοὺς Καλίφας τῆς Αἰγύπτου; Ἐρωτῶμεν. Πότε καὶ πῶς ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος ἐκπρυχθῆ τοιοῦτος; ὠνόμασεν οὗτος αὐτὸς ἑαυτὸν (μὴ γὰρ τὸν ἐχειροτόνησεν ἡ Ἐκκλησία;) Ἐπίσκοπον τῶν ἐκτὸς τῆς ἐκκλησίας. Καὶ ἐξήγησεν ὁ Εὐσέβιος τὴν ἐπωνυμίαν, εἰπὼν ὅτι «τῶ ὄντι καὶ ἐπεσκόπει τοὺς ἀρχομένους ἅπαντας. Προὔτρεπέ τε, ὅση δύναμις, τὸν εὐσεβῆ μεταδειώκειν βίον.» Ταῦτα δὲ τί ἄλλο δηλοῦσι; παρ' ὅτι ὁ Μ. Κωνσταντῖνος κατὰ τοῦτο ὠνόμασεν ἑαυτὸν ἐπίσκοπον, καθότι ἐπεσκόπει βασιλικῶς συνεισφέρων, ὡς ἐκ τῆς ἐξουσίας, πρὸς αὐξήσειν καὶ στηρίξειν καὶ ἡσυχον κατάστασιν καὶ εὐταξίαν τῆς διὰ τριῶν αἰῶνων διωκομένης ἐκκλησίας; Ἀλλὰ ὁ φυλλαδογράφος

μᾶς παρέστησε τὸν Μ. Κωνσταντῖνον, ἔχοντα τὴν διοίκησιν τῶν ἐκτὸς τῆς ἐκκλησίας, ὅχι ὡς ἔφορον καὶ ἐπιτηρητὴν καὶ προσά-
 τιν αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ὡς αὐτόχρημα κεφαλὴν καὶ
 ἀρχηγὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, αὐτεξουσίως διοι-
 κοῦντα τοὺς Ἐπισκόπους· αὐτοὺς δὲ τοὺς ἔκλεισεν εἰς τὰ ἐντὸς
 τοῦ ναοῦ, μόνον νὰ ἱερουργῶσι καὶ νὰ διδάσκωσι τὸν λαόν. Περὶ
 δὲ τοῦ ποιμνίου, (εἰς ὃ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο αὐτοὺς Ἐπισκό-
 πους, ποιμείειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ) πῶς διαίγει, καὶ ἄν φυ-
 λάττη τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὴν χριστιανικὴν πολιτείαν
 καὶ ἐκκλησιαστικούς θεσμούς, περὶ τούτου νὰ μὴ δύνανται
 μῆτε γρὺ νὰ εἴπωσι, ἂν δὲν λάβωσι τὴν ἀδειαν ἐκ τῆς
 ἐξουσίας! Καὶ μὰ τὴν ἀλήθειαν φαίνεται τῷ ὄντι, ὅτι τοι-
 οῦτος βαρὺς δεσπότης ἐμβῆκεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐκεῖνος
 ὁ ἰσαπόστολος τῶν χριστιανικῶν Βασιλέων πατήρ! διότι
 παρουσιασας εἰς τὴν πρώτην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον « οὐ
 πρότερον, ἢ τοὺς ἐπισκόπους ἐπινεῦσαι ἐκ ἄθιζε » καὶ
 διότι ἐθεώρει τοὺς ἐπισκόπους « οἷον πατέρας, ἢ καὶ μᾶλ-
 λον προφῆτας Θεοῦ, πάση περιέπων τιμῇ » καὶ διότι τοὺς
 παρεκάλει νὰ φυλάττωσι τὴν ἐκκλησιαστικὴν
 ἐπιστήμην (εὐταξίαν) κατὰ τοὺς Ἀποστολι-
 κοὺς καὶ Ἐκκλησιαστικούς Κανόνας· καὶ διότι
 ἐθεώρει τῶν ἁγίων Συνόδων τὰς ἀποφάσεις ὡς θείας ἐντολάς,
 λέγων « Πᾶν ὅ,τι ἂν ἐν τοῖς ἁγίοις τῶν Ἐπισκόπων συνεδρῖαις
 πράττηται, τοῦτο πρὸς τὴν θεῖαν βούλησιν ἔχει τὴν ἀνα-
 φοράν, » καὶ διότι, τέλος, ὡμολόγει « τοῖς Ἱερεῦσι παρὰ
 Θεοῦ δεδῶσθαι τὴν ἐξουσίαν, ἵνα κρίνωσι [κατὰ τὰ πνευ-
 ματικά] καὶ τοὺς Βασιλεῖς. »

Ἐρωτῶμεν. Ἄν « τοῦτό ἐστι τῆς ἐκκλησίας ἔνωσις, μίαν
 πίστιν ἔχειν καὶ ἀγάπην, ὁμογνώμονά τε εὐσέβειαν περὶ
 τὸν παγκρατῆ Θεὸν διατηρεῖν [καθὼς λέγει ὀρθῶς ἐκ τοῦ
 Χρυσοστόμου σελ. 25], ἢ τοιαύτη λοιπὸν ἔνωσις τῶν Ἐκ-
 κλησιῶν πῶς διατηρεῖται. καὶ πῶς ἀποδείκνυται ἄλλως πά-
 ρεξ μὲ τὴν πνευματικὴν διοίκησιν, διεξαγομένην κατὰ τοὺς
 αὐτοὺς κανόνας καὶ θεσμούς ;

Ἐρωτῶμεν. Ἄν αἱ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἀποφάσεις

δὲν ἴδυναντο νὰ λάβωσιν ἄλλως ἰσχὺν νόμου, καὶ νὰ κοινοποιηθῶσιν, εἰμὴ πάντοτε διὰ τῆς ἐγκρίσεως καὶ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς βασιλικῆς [καθὼς λέγει σελ. 25], αἱ τῶν Θείων Ἀποστόλων καὶ τῶν τοπικῶν Συνόδων ἀποφάσεις, καὶ τῶν μερικῶν Ἀγίων Πατέρων οἱ Κανόνες [καθὼς οἱ τοῦ Μ. Βασιλείου κτλ.] μὲ ποίαν ἐγκριστὴν βασιλικὴν ἐκoinοποιήθησαν καὶ ἐκράτησαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν; Καὶ πρὶν ὁ Εὐσεβέστατος Ἰουστινιανὸς θεσπίσῃ «Τοὺς Κανόνας τῶν ἁγίων Συνόδων τὰ ξενόνομων ἐπέχειν», μήπως δὲν ἐπέχον καὶ πρὶν αὐτοῦ;

Ἐρωτῶμεν. Εἰς ποίους ἄλλους, εἰμὴ τοὺς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀφορισθέντας αἰρετικούς ἐκκλησιαστικούς ἐπέβαλλον σωματικὰς κολάσεις οἱ ὀρθόδοξοι Βασιλεῖς; [σελ. 25]. ἢ μήπως καὶ τότε οἱ κληρικαὶ ἐσύροντο καὶ ἐρίπτοντο εἰς τῶν κακούργων τὴν φυλακὴν καὶ μόνον, διότι δὲν ὀρκοδοτοῦσαν;

Εἰς τὴν 26 σελίδα ἀρίθωμεν τὸν αὐτοσχέδιον διατριβογράφον ἀποροῦντα, καὶ μὴν ἐμποροῦντα νὰ καταλάβῃ, πῶς πολλακίς καὶ οἱ Αὐτοκράτορες ἀπεφάσιζαν ὅπως ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις καὶ πῶς πάλιν οἱ Ἐπίσκοποι, καὶ αἱ Σύνοδοι ἀπεφάσιζον ὑποθέσεις ἀνηκούσας εἰς τὸν ἐξωτερικὸν τύπον τῆς Διοικήσεως. Καὶ ὁμοῦς ἕσπερον ἀπ' αὐτὴν τὴν ἀπορίαν συμπεραίνει ὁ ἄνθρωπος ὡς βέβαιον, ὅτι οἱ Αὐτοκράτορες ἐπεφύλαξαν εἰς ἑαυτοὺς τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν ἐν τῇ Χριστιανικῇ Ἱεραρχίᾳ.»

Ἀλλὸ ἐρωτῶμεν. Ποῦ εὑρεν, ὅτι οἱ βασιλεῖς ὄριζαν τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐορτάς; ἢ τὴν ὁποίαν ἀναφέρει πρὸς ἀπόδειξιν διατάξις τοῦ Βασιλέως Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ διορίζει, ἔχει τὰς ἐορτάς, ἀλλ' εἰς ποίας ἐορτάς νὰ μὴν ἀνοίγωσι τὰ δικαστήρια. Ταύτας λέγει τῶν ἡμερῶν ἀπράκτους, ὡς μὴ δαμῶς δι' ὅλου τοῦ αὐτοῦ διαστήματος συνίστασθαι δικαστήριον ὅστις θέλει, ἄς ἰδῇ τοῦ Μανουὴλ ταύτην τὴν νεκρὰν, τυπωμένην εἰς τὸν ἀπό

πέρυσσι πολλά συνειθισμένον εἰς τὴν πόλιν μας Λεουγκλί-
σιον (σελ. 160.)

Καὶ τοῦτο ἐρωτῶμεν. Ποῦ εὖρεν, ὅτι, περὶ συνοικεσιῶν καὶ
διαζυγίων ἐνομοθέτουν οἱ Αὐτοκράτορες καὶ διέταττον τὴν ἐκ
τέλεσιν εἰς τοὺς Πατριάρχας ; (σελ. 27). Τὸ ὅποῖον ἀναφέ-
ρει πρόσταγμα τοῦ Βασιλέως Ἀλεξίου ἐξεδόθη, ἀφ' οὗ πρῶ-
τον τὸ περὶ τοῦ εἰρημένου ἀμφιβόλου συνοικεσίου ζήτημα
ἀνεφέρθη συνοδικῶς ἐπὶ τοῦ Πατριάρχου Νικολάου, συναλρευ-
όντων Μητροπολιτῶν ἱκανῶν, παρισταμένων καὶ δεσποτικῶν
ἀρχόντων, καὶ συνδικάσαντος ὕστερον καὶ αὐτοῦ τοῦ Βασι-
λέως ἅμα τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, καὶ τὰ ἀμφίβολα ἐρμηνεύσαν-
τος, καὶ οὕτω γενομένης κρίσεως καὶ ἀποφάσεως περὶ τοῦ
γαμικοῦ τούτου συναλλάγματος τοῦ Βάρδα τοῦ Ξηροῦ [βλ.
Λεουγκλ. σελ. 138, καὶ 215]. Ἄλλ' ὡς φαίνεται
ταύτην τὴν περὶ συνοικεσιῶν ἀπόλυτον ἐξουσίαν τῶν Αὐ-
τοκρατόρων ἐσυμπέρανεν ὁ πατὴρ τῆς διατριβῆς ἀπὸ τὸ
Χρυσόβουλλον Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου, ὅστις ἐπικυροῦν
τάς περὶ ἀθεμίτων γαμῶν συνοδικὰς ἀποφάσεις ἀνεκήρυξεν
ὅτι "ὁ ἀντιπίπτων ταύτῃ τῇ Θεῷ καὶ συνοδικῇ κρίσει,
τῆς ἡμετέρας πίστεως προσανατρέπει τοὺς οἰακας, καὶ ἀνα-
θέματι καθυποβέβηται, καὶ ἀποκέρυκτος τῆς Μεγάλης Ἐκ-
κλησίας ἀποκαθίσταται, καὶ ἀντιπράττων τοῖς Κανόσι καὶ ἀ-
ἀνατρέπων ταύτους καὶ διασαλεύων ἀπάνθρωπός τε καὶ πα-
ρανομώτατος,, (Λεουγκλ. σελ. 121). "Ἡ τὴν ἐσυμπέρανεν ἀπὸ
τὸν ἀφορισμὸν ἐκείνον, διὰ τοῦ ὁποῖου συνοδικῶς ὁ Πατριάρ-
χος Νικόλαος ἀφώρισε τοῦ Αὐτοκράτορος Λέοντος τὴν τε-
τραγαμίαν Λεουγκλ. σελ. 104)! κ. τ. λ. κ. τ. λ.

Ἐρωτῶμεν Διὰ τί, ἐν ᾧ ἀναφέρει παροδικῶς τοῦ Ἀγ-
γέλου Ἰσακίου τὸ πρόσταγμα (σελ. 27) δὲν ἐνθυμήθη,
ὅτι "ἐφεμμένον μὲν ἐστὶ τῷ Βασιλεῖ ἀνάγειν τὰς Ἐπισκο-
πὰς εἰς Μητροπόλεις (ὑποκειμένας ὅμως πάντοτε εἰς ὃν
καὶ πρότερον ὑπέκειντο Πατριαρχικὸν θρόνον), ἀλλ' ὅμως
καὶ ἡ τοιαύτη πάλιν βασιλικὴ διάγνωσις ἐπὶ Ἀλεξίου
Κομνηνοῦ ἀπεφασίσθη "καὶ τῇ παρουσίᾳ τῆς τότε
συνδιαγνωμονοῦσης Συνόδου,,; Διὰ τί δὲν πα-

ρετήρησε καὶ τοῦ αὐτοῦ Κομνηνοῦ “ τὸ ἀπὸ τῶν
 θείων Κανόνων δέοις, οἷς [λέγει] ἵνα μὴ περιπέσῃ
 πολλὰκις ὁ Βασιλεὺς, ἐφίησι καὶ τοῦτο τῷ κατὰ καιροῦς
 Ἀγιοτάτῳ Πατριάρχῃ· μὴ ἄλλως καταστρωννύειν τὸ παρ-
 οῖουδήτινος προσκομιζόμενον πιττάκιον χάριν Προεδρίας
 τῆς οἰασοῦν Ἐκκλησίας, μηδὲ τὸν προεστῶτα αὐτῆς τοῖς
 Ἀρχιεπισκόποις καὶ Μητροπολίταις συγκαταλέγεσθαι, εἰμὴ
 ὁ Πατριάρχης περὶ τούτου ἀνενεγκῶν τῇ Βασιλικῇ ἐξου-
 σίᾳ, καὶ τὰ περὶ τῶν θείων κανόνων ἀναδιδάξας, μάθη,
 ὡς κατὰ τὸ ἐφειμένον οἴκοθεν ὁ Βασιλεὺς ἐξ εὐλόγου
 προφάσεως τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν τιμὴν ἐχαρίσατο, „ [Λευγκλ
 σελ. 131 — 132].

Ερωτῶμεν· διατί ἐν ᾧ μετέγραψεν ἐκ τοῦ Βουλγαρίας
 Δημητρίου τοῦ Χωματινοῦ τὴν ζωγραφίαν τῆς αὐτοκρα-
 τορικῆς ἐξουσίας, δὲν παρετήρησεν, ὅτι, ἀφ’ οὗ εἶπεν ὁ
 Χωματινὸς μὲ τὴν παραδοξολογίαν του ἐκείνην, ὅτι ὁ
 Βασιλεὺς πλὴν μόνου τοῦ ἱεραυγεῖν τὰ λοιπὰ ἀρχιερατι-
 κὰ προνόμια σαφῶς εἰκονίζει «ἐπρόσθεσεν εὐθὺς, „ ἐφ’
 οἷς πρᾶττει νομίμως καὶ Κανονικῶς; “ Ἄς
 πρᾶττη λοιπὸν ὁ Βασιλεὺς νομίμως καὶ Κανον-
 ικῶς, καὶ ἄς εἰκονίζη, ὅσον θέλει (κατὰ τὸν
 Χωματινὸν) τὰ Ἀρχιερατικά προνόμια. Δὲν ἦτον ἄρα γε
 καλῆτερον νὰ μάθη ὁ φυλλαδογράφος ἀπ’ αὐτοῦ τοῦ οὐποῦ
 ἀναφέρει Ἰσακίου τὸ δικάταγμα, πῶς ἐπεστάτει ὁ Βασι-
 λεὺς εἰς δίκας Ἐπισκόπων; “ Συναῖμα (λέγει) τῷ Ἀ-
 γιοτάτῳ μου Δεσπότη καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ [με-
 τακαλεσάμενος καὶ τοὺς ἑτέρους ἀγιοτάτους Πατριάρχας]
 ὡς καὶ τὴν τοῦ ἐπιστημονάρχου τάξιν λαχούσης τῆς Βα-
 σιλείας μου, παρὰ τοῦ ταύτην χρῆσαντός τε καὶ βασι-
 λεύσαντος, καὶ ἐφειμένον ἐχούσης διορθοῦσθαι τὰ παρὰ
 τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς Κανόνας γινόμενα „ — Καὶ μὴ θελούσης παραβραύεσθαι τοὺς Ἐκκλησια-
 στικούς θεσμοὺς, καὶ τὰς Αποστολικὰς καὶ Συνοδικὰς πα-
 ραδόσεις καὶ τοὺς ἱεροὺς Κανόνας αὐτῶν „ κτλ. (Λευ-
 γκλ. σελ. 169 — 174). Ἰδοὺ ποῦ ἐπεστηρίζετο ὅλη ἡ

ἐξουσία τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἐπι-
στασίας τοῦ Αὐτοκράτορος.

Ἐν σελ. 29. Εὐρίσκει λίαν περίεργον τὴν
νεαράν τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἐν ἣ νομοθετεῖ περὶ
ἐκκλησιαστικῶν διαφόρων κεφαλαίων, καὶ διατάτ-
τει πῶς νὰ γίνεταί ἡ ἐκλογή τοῦ Ἐπισκόπου » κτλ.
Καὶ λοιπὸν, ἐρωτῶμεν, πρὶν νομοθετήσῃ ταύ-
την τὴν διάταξιν ὁ Ἰουστινιανός, δι' ὧν
πέντε αἰῶνων δὲν εἶχε νόμους καὶ Κανόνας τεθε-
σπισμένους ἡ Ἐκκλησία, μήτε πῶς ἐκλέγονται, μήτε
πῶς χειροτονοῦνται οἱ ἐπίσκοποι; Τοῦτο δὰ εἶναι τὸ
λίαν περίεργον. Μεγάλην βέβαια ῥοπήν (βοήθειαν)
τοῖς Κανόσιν οἱ φιλευσεβεῖς ἐκπορίζουσι νόμοι τῶν
βασιλέων ἀλλ' οὐχὶ καινὰ νομοθετοῦντες, « συν-
τρέχοντες δὲ τοῖς Κανόσι » κτλ.

Μᾶς εἶπεν εἰς τὸ ὑπερον (σελ. 30) « ὅτι καὶ
αὐτὸ τὸ ἀφορίζειν αὐθαίρετως δὲν τὸ ἄφινον οἱ Βα-
σιλεῖς εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἐπισκόπων καὶ πρεσβυ-
τέρων ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐκώλυον » καὶ φέρει μαρ-
τυρίαν ἐκ τῆς νεαρᾶς τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἡ ὁποία
διατάσσει τί; « Πᾶσι τοῖς ἐπισκόποις καὶ πρεσβυ-
τέροις ἀπαγορευόμεν ἀφορίζειν τινα — πρὶν ἢ ἡ
αἰτία δεῖχθῇ, δι' ἣν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ
Κανόνες τοῦτο γενέσθαι κελεύουσιν »
Ὅταν λοιπὸν κελεύουσιν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ Κανόνες, ἀ-
φορίζουσιν οἱ Ἐπίσκοποι τὸν ἐνοχον ἐκ τῆς ἐκκλη-
σίας καὶ οἱ Βασιλεῖς δὲν ἐκώλυον. Ἀφορισμὸν δὲ αὐ-
θαίρετον (καθὼς λέγει) οὐδέποτε ἀποδέχεται ἡ
ὀρθόδοξος Ἐκκλησία.

Τελευταῖον μᾶς λέγει, ὅτι οἱ Αὐτοκράτορες θε-
σπίζοντες τοὺς τοιοῦτους νόμους αὐτογνωμό-
νως, τοὺς ἐστελλον εἰς τοὺς Πατριάρχας κυριαρχί-

κῶς κτλ. τὸν λέγομεν καὶ ἡμεῖς ὅτι ἀπατάται. Ποτέ οἱ εὐσεβεῖς Αὐτοκράτορες δὲν ἐθέσπιζον περὶ ἐκκλησιαστικῶν ἀυτογνωμόνων νόμους, καὶ τούτους ἐναντίον τῶν θείων Κανόνων. ἐξ ἐναντίας οἱ αἰοῖδιοι ἐκεῖνοι, ἐθέσπιζον « νόμων τάξιν ἐπέχειν τοὺς ἐκκλησιαστικούς Κανόνας τοὺς ὑπὸ τῶν ἁγίων ἐπὶ τὰ Συνόδα ἐκτεθέντας, ἢ βεβαιωθέντας », ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν συνόδων, δηλαδή, καθὼς εἶναι οἱ Κανόνες τῶν τοπικῶν Συνόδων, καὶ τῶν κατὰ μέρος Πατέρων. » τῶν γὰρ προειρημένων ἁγίων Συνόδων τὰ δόγματα, καθάπερ τὰς θείας γραφὰς δεχόμεθα — καὶ « Δεχόμεθα τὰς ἁγίας ἑπτὰ οἰκουμενικάς Συνόδους, ὡς τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον—καὶ « οἱ τοῖς Κανόσιν ἐναντιούμενοι πραγματικοὶ τύποι (διατάγματα καὶ νόμοι βασιλικοὶ) ἄκυροί εἰσι — Καὶ « μὴ κατὰ τὰ θεία (Βασιλικά) γράμματα ἢ πραγματικούς τύπους τὰ τῶν ὀσιωτάτων Ἐπισκόπων προβαίνειν, ἀλλὰ κατὰ τοὺς Κανόνας τοὺς παρὰ τῶν ἁγίων Πατέρων νομοθετηθέντας — Κατὰ τῶν κανόνων πραγματικὸν μηδὲν ἰσχύσει. Ὅλα τὰ πραγματικά ἀργήσει. Οἱ Κανόνες κρατεῖταισαν (βλ. Πηδιάλ. προλεγ. σελ. 16. — 17), Ἰδοὺ τίμιε Πάτερ τῆς διατριβῆς ὅλαι αἱ βάσεις τῶν σχέσεων τῆς ἐκκλησιαστικῆς πρὸς τὴν πολιτικὴν Ἀρχήν. τ' ἄλλα, ὅσα γράφει εἰς τὸ τέλος ἡ διατριβῆ, τοῦ τὰ χαρίζομεν. Σ. Ζ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000051038

101